

Spis treści

Wykaz najczęściej stosowanych skrótów	15
Wstęp	17
1. Geneza podlaskiej misji jezuitów	19
2. Przygotowanie misji	25
3. Przebieg misji.....	30
4. Dokumenty na temat misji.....	59
5. Kryteria edycji tekstu	65

Część 1: Korespondencja (1-139)

1: Marian Morawski do Pietera Beckxa, Stara Wieś, 6 X 1876	69
2: Pieter Beckx do Franciszka Kautnego, Fiesole, 12 X 1876.....	72
3: Pieter Beckx do Henryka Jackowskiego, Fiesole, 17 II 1877	73
4: Marian Morawski do Pietera Beckxa, Stara Wieś, 14 III 1877	73
5: Jan Koźmian do [Alessandro Franchiego], [Villach ?], 19 VII 1877	77
6: Pieter Beckx do Mariana Morawskiego, Fiesole, 23 VII 1877	78
7: Pieter Beckx do Franciszka Kautnego, Fiesole, 4 VIII 1877	79

8: Jan Koźmian do Mariana Morawskiego, Lyon, 23 VIII 1877.....	79
9: Włodzimierz Czacki do Pietera Beckxa, Rzym, 4 IX 1877.....	80
10: Jan Koźmian do Mariana Morawskiego, Rzym, 10 IX 1877.....	81
11: Pieter Beckx do Włodzimierza Czackiego, Fiesole, 15 IX 1877.....	81
12: Włodzimierz Czacki do Pietera Beckxa, [Rzym?], 21 IX 1877.....	83
13: Pieter Beckx do Włodzimierza Czackiego, Fiesole, 10 X 1877.....	84
14: Włodzimierz Czacki do Pietera Beckxa, Rzym, 12 X 1877.....	14
15: Pieter Beckx do Włodzimierza Czackiego, Fiesole, 13 X 1877.....	85
16: Włodzimierz Czacki do Pietera Beckxa, [Rzym?], 22 X 1877.....	87
17: Pieter Beckx do Henryka Jackowskiego, Fiesole, 19 XII 1877.....	88
18: Henryk Jackowski do Mariana Morawskiego, 25 III 1878.....	89
19: Michał Mycielski do Pietera Beckxa, Kraków, 27 III 1878.....	90
20: Henryk Jackowski do Michała Mycielskiego, Siedlce, 11 IV 1878.....	91
21: Mieczysław Ledóchowski do Pietera Beckxa, Rzym, 14 IV 1878.....	94
22: Jan Beyzym do Pietera Beckxa, [marzec 1879?].	94
23: Pieter Beckx do Michała Mycielskiego, Fiesole, 25 III 1879.....	95
24: Henryk Jackowski do [Michała Mycielskiego?], Siedlce, 2 IX 1879.....	96
25: Henryk Jackowski do Pietera Beckxa, Kraków, 9 XII 1879.....	98
26: Michał Mycielski do Leona XIII, Kraków, 13 XII 1879.....	100
27: Michał Mycielski do [?], Kraków, 29 XII 1879.....	101
28: Pieter Beckx do Henryka Jackowskiego, Fiesole, 20 VIII 1881.....	102
29: Henryk Jackowski do Pietera Beckxa, Lwów, 16 X 1881.....	103

30: Pieter Beckx do Henryka Jackowskiego, Fiesole, 2 XI 1881	103
31: Walerian Mrowiński do Henryka Jackowskiego, Lwów, 19 IV 1882	104
32: Henryk Jackowski do Mariano Rampolli, Kraków, 5 VII 1882	104
33: Walerian Mrowiński do Henryka Jackowskiego, Kraków, 7 X 1882	106
34: Henryk Jackowski do [Antona Marii Anderledy'ego?] (fragmety), Kraków, 1 I 1884.....	106
35: Walerian Mrowiński do Fryderyka Schiktana, Lwów, 2 III 1884.....	107
36: Henryk Jackowski do [Antona Marii Anderledy'ego?] (fragmety), Kraków, 8 IV 1884.....	108
37: Franciszek Bröer do Mariano Rampolli, Kraków, 9 VII 1884	108
38: Henryk Jackowski do Antona Marii Anderledy'ego, Kraków, 10 VII 1884	110
39: Henryk Jackowski do Antona Marii Anderledy'ego, Kraków, 11 VII 1884.....	111
40: Franciszek Bröer do Antona Marii Anderledy'ego, Tarnopol, 29 VIII 1884	112
41: Anton Maria Anderledy do Franciszka Bröera, Fiesole, 20 IX 1884	113
42: Henryk Jackowski do [superiorów lokalnych?], Kraków, 23 X 1884	113
43: Teofila Lisiecka do [?], 13 XI 1884	114
44: Franciszek Bröer do Antona Marii Anderledy'ego, Kraków, 10 XII 1884	115
45: Henryk Jackowski do Antona Marii Anderledy'ego, Kraków, 17 XII 1884.....	117
46: Anton Maria Anderledy do Franciszka Bröera, Fiesole, 20 XII 1884.....	118
47: Lodovico Jacobini do Henryka Jackowskiego, Rzym, 14 IX 1885	119
48: Teofila Lisiecka do [Henryka Jackowskiego?], [1885]	120
49: Maciej Szaflarski do Stanisława Kusiackiego, Warszawa, 6 V 1886	122
50: Henryk Jackowski do Mirosława Dobrjańskiego, Kraków, 12 XII 1886	124
51: Mirosław Dobrjański do Henryka Jackowskiego, Petersburg, 17 XII 1886	125

52: Maciej Szaflarski do [Henryka Jackowskiego?], Warszawa, 11 I 1887	126
53: Arnold Waszyca do Teodora Sozańskiego, Zassów, 12 IX 1887.....	127
54: Arnold Waszyca do Teodora Sozańskiego, Zassów, 16 IX 1887.....	128
55: Maciej Szaflarski do [Henryka Jackowskiego?], Warszawa 24 IX 1887	129
56: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 27 IX 1887	130
57: Maciej Szaflarski do H. Jackowskiego [M. Mycielskiego?], Warszawa, 2 X 1887	133
58: Józef Grużewski do Stefana Grużewskiego, Kiryłów, 20 X 1887.....	139
59: Henryk Jackowski do Macieja Szaflarskiego, Chyrów, 24 X 1887	145
60: Maciej Szaflarski do [Marcelego Sikorskiego?], [Warszawa, październik 1887?]......	145
61: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 18 XI 1887.....	146
62: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 20 XI 1887	148
63: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 29 XI 1887	149
64: Arnold Waszyca do Teodora Sozańskiego, Zassów, 26 XII 1887	150
65: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 30 XII 1887.....	151
66: Józef Grużewski do [?], Kiryłów, 6 I 1888	153
67: Maciej Szaflarski do Henryka Jackowskiego, Warszawa, 12 II 1888.....	155
68: Arnold Waszyca do [Michała Mycielskiego?], Łódź, 25 II 1888.....	155
69: Arnold Waszyca do Michała Mycielskiego, Kraków, 21 III 1888	157
70: Arnold Waszyca do Michała Mycielskiego, Zassów, 29 III 1888.....	158
71: Arnold Waszyca do Teodora Sozańskiego, Zassów, 29 III 1888.....	160
72: Arnold Waszyca do Michała Mycielskiego, Zassów, 1 IV 1888	161
73: Arnold Waszyca do Teodora Sozańskiego, Zassów, 4 IV 1888	162
74: Arnold Waszyca do Michała Mycielskiego, Zassów, 8 IV 1888	163
75: Michał Mycielski do Antona Marii Anderledy'ego, Kraków, 23 IX 1888.....	166

76: Maciej Szaflarski do [?], Łańcut, 24 IX 1888.....	166
77: Arnold Waszyca do Michała Mycielskiego (fragmenty), Zassów, 11 XI 1888.....	167
78: A. S. Nowalski do [?], [Charków, grudzień 1888].....	169
79: Maciej Szaflarski do [Wawrzyńca Tomniczaka ?], Chyrów, 5 I 1889.....	171
80: Klemens Baudiss do Antona Marii Anderledy'ego, Zassów, 21 I 1889.....	173
81: Klemens Baudiss do Antona Marii Anderledy'ego, Zassów, 23 III 1889.....	174
82: Anton Maria Anderledy do Michała Mycielskiego, Fiesole, 24 III 1889.....	177
83: Anton Maria Anderledy do Klemensa Baudissa, Fiesole, 4 IV 1889.....	177
84: Klemens Baudiss do Michała Mycielskiego, Zassów, 9 IV 1889.....	178
85: Klemens Baudiss do Michała Mycielskiego, Zassów, 11 IV 1889.....	180
86: Klemens Baudiss do Michała Mycielskiego, Zassów, 15 IV 1889.....	182
87: Klemens Baudiss do Antona Marii Anderledy'ego, Stanisławów, 17 VII 1889.....	183
88: Marian Morawski do Michała Mycielskiego, Kraków, 15 I 1890.....	185
89: Wojciech Płukasz do Michała Mycielskiego, Stara Wieś, 16 I 1890.....	186
90: Leopold Markefka do Michała Mycielskiego, Lwów, 12 II 1890.....	187
91: Leopold Markefka do Michała Mycielskiego, Nowy Sącz, 2 IX 1890.....	188
92: Leopold Markefka do Michała Mycielskiego, Nowy Sącz, 8 X 1890.....	190
93: Leopold Markefka do Michała Mycielskiego, Nowy Sącz, 13 X 1890.....	191
94: Józef Grużewski do [?], Chyrów, 9 VIII 1893.....	192
95: Henryk Pydynkowski do Luisa Martína, Kraków, 24 VII 1895.....	195
96: Luis Martín do Henryka Pydynkowskiego, Fiesole, 7 VIII 1895.....	195
97: Henryk Pydynkowski do Luisa Martína (fragmenty), Kraków, 11 I 1897.....	196
98: Luis Martín do Kaspera Szczepkowskiego, Rzym, 13 II 1897.....	197

99: Luis Martín do Kaspera Szczepkowskiego, Rzym, 17 II 1897	197
100: Jan Badeni do Luisa Martína, [kwiecień] 1897	198
101: Henryk Pydynkowski do Luisa Martína, Kraków, 5 V 1897	199
102: Luis Martín do Henryka Pydynkowskiego, Rzym, 17 VI 1897	201
103: Luis Martín do Jana Badeniego, Fiesole, 20 VII 1897	202
104: Jan Badeni do Luisa Martína, Kraków, 1 V 1898	202
105: Luis Martín do Jana Badeniego, Rzym, 17 V 1898	203
106: Antoni Langer do Luisa Martína, Kraków, 18 VI 1899	203
107: Luis Martín do Antoniego Langer, Rzym, 4 VII 1899	204
108: Luis Martín do W. Ledóchowskiego, Castel Gandolfo, 28 VIII 1901	204
109: Luis Martín do Włodzimierza Ledóchowskiego, Rzym, 27 X 1901	205
110: Włodzimierz Ledóchowski do Luisa Martína, Chyrów, 30 VI 1902	205
111: Jan Urban do Włodzimierza Ledóchowskiego, Prusie, 8 VII 1902	206
112: Jan Urban do Włodzimierza Ledóchowskiego, Kraków, 20 VIII 1902	207
113: Henryk Pydynkowski do Jana Urbana, Botosani, 1 IX 1902	208
114: Jan Urban do Józefa Tuszowskiego, Nowy Sącz, 12 VI 1903	209
115: Jan Urban do Włodzimierza Ledóchowskiego, Nowy Sącz, 29 VI 1903	211
116: Włodzimierz Ledóchowski do Luisa Martína (fragmenty), Kraków, 1 VII 1903	212
117: Jan Urban do [Józefa Tuszowskiego?], Nowy Sącz, 5 VII 1903	213
118: Jan Urban do Włodzimierza Ledóchowskiego, Jastrząbka, 15 VII 1903	214
119: Apoloniusz Kraupa do [Włodzimierza Ledóchowskiego?], Zassów, 31 X 1903	214
120: Apoloniusz Kraupa do Zofii Niezgodzkiej, Warszawa, 2 XI 1903	215
121: Apoloniusz Kraupa do [Włodzimierza Ledóchowskiego?], Zassów, 18 XI 1903	216
122: Apoloniusz Kraupa do [?], Zassów, 29 XI 1903	217
123: Apoloniusz Kraupa do [?], Hrubieszów, 19 XII 1903	217

124: Apoloniusz Kraupa do [Zofii Niezgodzkiej?], Lublin, 20 XII 1903	218
125: Marcin Czermiński do Włodzimierza Ledóchowskiego, Kraków, 26 III 1904.....	219
126: Apoloniusz Kraupa do [?], Zassów, 22 VI 1904.....	220
127: Apoloniusz Kraupa do [?], Lublin, 28 VIII 1904.....	221
128: Apoloniusz Kraupa do [?], Włodawa, 6 IX 1904	222
129: Apoloniusz Kraupa do [?], Chełm, 8 IX 1904	222
130: Apoloniusz Kraupa do [Marcina Czermińskiego?], Lublin, 23 IX 1904.....	223
131: Apoloniusz Kraupa do Włodzimierza Ledóchowskiego, Lublin, 4 X 1904.....	223
132: Marcin Czermiński do Apoloniusza Kraupy, Kraków, 5 X 1904.....	225
133: Apoloniusz Kraupa do Marcina Czermińskiego, Lublin, 21 X 1904	225
134: Apoloniusz Kraupa do [Stanisława Mielocha?], Lublin, 23 X 1904	226
135: Apoloniusz Kraupa do [Stanisława Mielocha?], Lublin, 27 X 1904.....	227
136: Apoloniusz Kraupa do [Stanisława Mielocha?], Lublin, 29 X 1904	228
137: Apoloniusz Kraupa do [?], Lublin, 7 XI 1904	230
138: Apoloniusz Kraupa do [?], Lublin, 16 XI 1904.....	231
139: Luis Martín do Włodzimierza Ledóchowskiego, Rzym, 12 XII 1904.....	231

Część 2: Relacje misjonarzy (140-176)

140: Henryk Jackowski [Relacja].....	235
141: Henryk Jackowski [Relacja; fragment wersji polskiej]	241
142: Walerian Mrowiński, <i>Misja podlaska</i> , [1882?]	244
143: Franciszek Broër [Relacja]	245
144: Józef Gruzewski, <i>Pierwsze dni powołania na misje</i>	249
145: Antoni Mühl, <i>Über die Geheimpastoration der unierten Ruthenen</i> , [1884?].....	267
146: Teodor Sozański, <i>Notitiae quaedam pro Historia Missionis Podlachicae</i> . Część 1	275
147: Maciej Szaflarski, <i>Wycieczka dwudniowa</i>	312
148: Józef Gruzewski, [Relacja; czerwiec-sierpień 1885]	316

149: Maciej Szaflarski, <i>Excursio in Podlachiam</i>	344
150: Maciej Szaflarski, <i>Pieśń, która miała być odśpiewana przed powieszeniem</i>	350
151: Teodor Sozański, <i>Notitiae quaedam pro Historia Missionis Podlachicae. Część 2</i>	351
152: Józef Gruzewski, <i>Opis misji odbytej przez o. Sozańskiego i brata Guzickiego w 1885 r.</i>	378
153: Teodor Sozański, <i>Notitiae quaedam pro Historia Missionis Podlachicae. Część 3</i>	393
154: Józef Gruzewski, [Relacja: grudzień 1885 – luty 1886]	403
155: Teodor Sozański, <i>Notitiae quaedam pro Historia Missionis Podlachicae. Część 4</i>	412
156: Józef Gruzewski, [Relacja z aresztowania i ze śledztwa w Cytadeli].....	419
157: Józef Gruzewski, <i>Opis przed uwięzieniem, i całej sprawy w Cytadeli</i>	427
158: A. S. Nowalski [Relacja]	525
159: <i>Wiersz A. S. Nowalskiego: „Duszenie katolików i unitów w Polsce za Aleksandra III”</i>	528
160: Maciej Szaflarski [Diariusz z Cytadeli, 12 VII 1888 – 31 VIII 1888].....	532
161: Józef Gruzewski, [Relacja z wyjazdu na zesłanie]	540
162: Józef Gruzewski, <i>Pobyty w mieście Kiryłowie, [1887 r.]</i>	561
163: <i>Wycieczka misyjna o. Klemensa Baudissa na Podlasie (1888-1889)</i>	601
164: <i>Relacja przewodnika Jerzego</i>	605
165: <i>Misja podlaska o. Leopolda Markefki</i>	608
166: <i>Niektóre wskazówki dla misjonarzy podróżujących do Rosji, [1891]</i>	611
167: <i>Quae gesta sunt cum P. Pydynkowski</i>	615
168: Jan Urban, <i>Brevis relatio, [1902]</i>	627
169: Jan Urban, <i>De statu catholicorum ritus graeci</i>	640
170: Jan Urban, <i>Podlasie pod względem religijno-moralnym</i>	643
171: <i>Brevis relatio de missionibus, [1903]</i>	660
172: Apoloniusz Kraupa, <i>Pierwsza wycieczka misyjna, [1903]</i>	661
173: Marcin Czermiński, <i>Memorial z misji odbytej w marcu r. 1904</i>	677
174: Apoloniusz Kraupa, <i>Druga wycieczka misyjna, [1904]</i>	682
175: Włodzimierz Ledóchowski, <i>Brevis relatio de missionibus, [1904]</i>	631

176: Jan Urban, <i>Stan aktualny unitów w Królestwie Polskim, r. 1904</i>	632
Bibliografia	739
Spis ilustracji.....	754
Indeks osób	755
Indeks nazw geograficznych	765